

Debrezeni Ujság
1918

DEBRECEN, 1918.

KXII. ÉVF. 44. SZÁM,

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 21.

DEBRECZENI ÚJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hóra 2.80 kor. Negyedévre 8.— kor.
Félévre 16.— kor. Egész évre 32.— kor.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Kossuth-utca 3. sz., I-só emelet
(Debreceni Első Takarékpénztár-épület.)
Egyes szám ára 40 fillér.

Az Esztlandba benyomult német sereg elérte Wendent.

„Az entente politikailag és katonailag is elveszti a háborút”.

A vezérkar jelentése.

Budapest, február 20. A Monte Pertican az ellenség súlyos veszteségei mellett megindult egy ellenséges támadás. A többi harcveronalon helyenként élénk tűzérési tevékenység. A Linsingen hadsereg csapatai Rowno irányában tovább nyomultak előre.

Németország harcai.

Ludendorff első főszállásmester jelentése.

Berlin, február 20. (Nyugati harctér.) Különböző helyein tűzérési és aknavető harc. Azokat a nagyobb felderítő előretöréseket, melyeket az angolok Houtentől nyugatra, a franciák pedig Civoncourtinál és Reimstől északra indítottak, visszavertük.

(Keleti harctér.) A riga-szentpétervári vasút két oldalán túlhaladtunk az eddig 20 kilométernyire arcvonalunk előtt fekvő orosz állásokon. Az ellenségnek a vasutól északra Insémmnél tanúsított gyenge ellenállását hamar megtörtük. Dünaburgon át hadosztályaink északkeleti és keleti irányban nyomultak előre; Dünaburg és Luck között széles szakaszon megkezdtek az előnyomulást. Luckon át előrenyomult hadosztályaink Rowno felé nyomulnak; 2500 foglyot, több száz ágyút és nagy mennyiségű vasutit, több százkmánytunk. A többi harctérről nincs újság.

Oroszország kapi uált.

Budapest, február 20. Magyar Távirati Iroda jelenti Wienből február 19 kelettel: Beavatott helyről a következőkről értesülünk: Népbiztosok tanácsa a négyes szövetség által Breszt-Litovszkban felállított békefeltételeket minden fenntartás nélkül elfogadta. A keleten ezzel elért új fordulat a nagyorosz köztársaság ellen habozás nélkül történt katonai előnyomulásnak köszönhető. Magától értetődik, hogy ez a katonai akció, mint minden, a mi a fronton történik, a két hadvezetőség meggyőzésén alapul. Ha eddig csak német erők előnyomulását jelentették, úgy ez abból a tényből ered, hogy az osztrák-magyar haderő súlypontja a keleti front déli részén van. Pripjattól északra csak német csapatok állanak. A Kovel-Rowno vasutól két oldalt a megindulás órájában csak német kötelékek állottak rendelkezésre. Csapatunk beavatkozása csakis a helyi helyzettel és viszont a csoportosulástól függ.

Berlin, február 20. Elterjedt hírek szerint a német kormány Oroszországnak békefeltételül azt állította fel, hogy az orosz csapatok azonnal ürítsék ki Kurlandot, Esztlandot és Livlandot.

Bécs, február 20. Tegnap elterjedt az a hír, hogy az oroszok hajlandók a német

békefeltételeket feltétlenül elfogadni. Beavatott helyen azt is beszéltek, hogy Trocki a katonatanács nyomásának engedve tért a béke útjára. E híreket a diplomáciai körök nagy tartózkodással fogadják.

Krilenkó a leszerelésről.

Stockholm, február 20. Pétervárról táviratozzák: Krilenkó megállapítja, hogy az orosz hadseregnek hét évfolyamát már elhosszították. A következő évjáratokat is hazaeresztik, ha megfelelő szállítási eszközök állanak rendelkezésre. Krilenkó arra kéri a volt katonákat, hogy osztassák be magukat a vörös gárdába.

Tiltakozás

a vagyonekbezáras ellen.

Stockholm, február 20. Az északamerikai Unió követe, a pétervári diplomáciai kar doyenje a szövetséges államok és a semlegesek diplomatái nevében a következő jegyzéket intézte az orosz, külügyi hivatalhoz:

Az idegen hatalmak pétervári képviselői közlik, hogy minden rendelet, melyet az orosz államadósságok el nem ismerésére vonatkoznak vagy a magántulajdon elkobzására irányulnak, érvénytelennek és semmisnek tartanak. Fenntartják maguknak a jogot, hogy annak idején kártérítést követeljenek mindazon anyagi veszteségeikért, amelyek honfitársaikat e rendelet következtében érték.

Zavargások Athénban.

Bern, február 20. Athénban nagy zavargások voltak. Részletek még nincsenek. Állítólag utcai harcok is folytak, melynek több halottja és sebesültje volt. A kormány egész Görögországra kihirdette az ostromállapotot és elrendelte az általános mozgósítást.

Az entente elveszti a háborút

Berlin, február 20. Semleges diplomata egy újságról előtt kijelentette, hogy az entente semmi körülmények közt sem nyerheti meg a háborút, so katonailag, so politikailag. Az amerikai segítség is elkésetten érkezik meg. A békeáramlat Angliában feltartóztatatlannal erősödik és még tavasz előtt döntésre fogja vinni a dolgokat.

Lloyd Georg ellenzéke.

Lugano, február 20. Az olasz lapok jelentései szerint az angol alsóházban egy-

re növekvőben van az ellenzéki hangulat. Az angol pacifisták főként Asquith támogatására számítanak és tőle olyan kormány alakítását várják, mely nem zárkózik el a békekötés elől.

Decemberben tárgyalásokat folytattunk Angliával?

Lugano, február 20. Modigliani szocialista képviselő az olasz kamarában azt az interpellációt intézte Sonninohoz, igaz-e Balfour angol külügyminiszternek az alsóházban tett az a kijelentése, hogy Anglia az elmúlt év decemberében tárgyalásokat folytatott Aszírria-Magyarországgal és igaz-e, hogy Anglia Ukrajnában képviselőit aakrja magát. Kérdezte a szocialista képviselő, hogyan ítéli meg a külügyminiszter ezt a két tény. Sonnino eddig nem adott választ.

Német csapatok bevonultak Esztlandba.

Berlin, február 20. A Wolff-ügynökség jelenti este: Keleten a hadmozdulatok előrehaladtak. Német csapatok bevonultak Esztlandba. Vendenen keleti irányban áthaladtunk.

Wilson engedékenységre szorítja Olaszországot.

Zürich, február 20. Jól értesült körökben híre jár, hogy Orlando olasz minisztereinek újból elutazik, hogy Wilson elnöknek ugyanis az az álláspontja, hogy Olaszországnak a követeléseit Ausztria-Magyarországgal szemben nagyon is mezzsire mennek. Azt hiszik, hogy ennek a versaillesi határozatok újabb revíziókat vetik alá. Nagy feltűnést kelt Labriola olasz szociáldemokrata képviselőnek az a kejelentése, hogy Németország Oroszországnak a pusztulása után minden körülmények között győztes fog maradni a világháboruban.

A németek bombázták Calais-t

Berlin, február 20. A Wolff-ügynökség jelenti: Február 18-án este négy tengerészeti repülőgéppünk Calais tengeri pályaudvarát és a mellette lévő barakkbort sikertel bombázta és gépfegyverrel megtámadott három fényszórót. A barakkbortban tűz támadt, a fényszórók egyikét elpusztítottuk.

A tengerészeti vezérkar főnöke

Fordulatot várnak a német-orosz háboruban.

Bécs, február 20. Feltétlenül megbízható diplomáciai helyről szerzett értesülés szerint a pétervári munkás- és katonatanács a legnagyobb megdöbbenéssel és rosszalással vett tudomásul Trocki-jának Breszt-Litovszkban követelt taktikáját, elítéli és visszautasítja azt az eljárását, amely a tárgyalások megszakítására vezetett.

Itteni diplomáciai körökben említtve az a vélemény, hogy a pétervári kormány most

Konyhakerti és takarmány magvak

legolcsóbb napi árban, **Keményffy Gézánál** nagyban és **Rákospalotán**. Ajánlati kérésnél kicsinyben a szűke glet közlendő.

már el fogja haladni magát oly lépésre, amely meglepő fordulatot jelent Németország és a pétervári kormány közötti viszonyban.

Pasics megint felosztja Ausztriát.

Genf, február 20. A Corriere della Sera korfui tudósítója beszélt Pasics szerb miniszterelnökkel. Pasics kijelentette, hogy a legfőbb lékefeltétel Ausztria szét-darabolása. E célra Olaszországnak meg kell egyeznie Szerbiával.

Románia felbonítja az ententel kötött megállapodást.

Berlin, február 20. Amsterdamból táviratozzák idevaló lapoknak: A Times közli, hogy Averescu tábornok, román miniszterelnök tudatta az entente-államok kormányaival, hogy Románia képtelen az előbbi kormány által vállalt kötelezettségeket teljesíteni.

Botrány a Reichsrathban.

Inzultált ukrán békekövet.

Bécs, február 20. Ma délelőtt megjelent a Reichsrath ülésén Sevrujuk ukrán békeküldött. Sukup cseh képviselő, mikor meglátta, felugrott és torkaszakadtából kiáltotta:

— Botrány, hogy egy 29 éves fickóval kötnék békét! Takarodjék ki! Kívül tágasabb!

Erre óriási botrány tört ki. Az ukrán képviselők öklüket rázták Sukup felé, Sevrujuk pedig elhagyta a termet.

**Az indemnitás vitája.
A képviselőház ülése.**

Budapest, február 20.

Szász Károly elnök háromnegyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést. Az elnöki előterjesztések során bemutatja Jánosi Zoltán debreceni és Tóth János mezőúri meglizólevelét.

Barta Ödön, a pénzügyi bizottság előadója jelentést tesz a horvát pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatról.

Ezután áttértek az indemnitási törvényjavaslat tárgyalására.

Bakonyi Samu előadó röviden ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot. Indítványozza, hogy az indemnitási törvény keretében, úgy a hegyen azt a pénzügyi bizottság javasolja, a képviselők részére szavazzon meg a Ház háborús póték címén évi 5000 koronát.

Ghillányi báró a közlélemezésről.

A javaslatához elsőnek báró Ghillányi Imre, volt földmívelésügyi miniszter szól. A lelepett Tisza-kormányt különböző vádak érték. Az igazság helyreállítása érdekében ezeket a kifogásokat akarja — ugymond — igazolni. Megállapítja, hogy ezek a kifogások alaptalanok. Arra a kéri a közlélemezési minisztert, hogy ne foglalkozz-k az apró-cseprő dolgok egész tömegével, amelyek mint egy nagy balaszt, akadályozzák lényeges munkájában; mert nem a dió és a romlandó gyümölcs rekvirálása a fontos, hanem az elsőrendű újszüléti cikkekéről való gondoskodás. Az itt dolgozó hadifoglyok hazabocsátása csak nagyon fokozatosan történhetik, megfelelő rekompenzációk ellenében. A javaslatot elfogadja.

Juhász Nagy Sándor: Csodálkozik, hogy

amikor a Károlyi-párt, amely az általános, titkos és egyenlő választójog alapján áll, minimumként elfogadja a javaslatot azzal, hogy abból semmit sem szabad lealkudni, ugyanakkor a munkapárt oly élesen állást foglalt a kompromisszummal szemben. Erre csak egy válasz lehet: a képviselőház azonnali feloszlata. (Felkiáltások a Károlyi-párton: Ez a helyes!) Lehetnek a demokráciának hibái, de mindig azt a megoldást kell elfogadni, amely kevesebb hátránnyal jár, mint a többi.

Hegedüs Loránt a munkapárt nevében kijelenti, hogy az indemnitás megszavazásánál nem taktikáznak, mert álláspontjuk tiszta és őszinte. Szerinte az új kormányt az instabilitás összes jeleit magán viseli. Nem ellensége a választójog kiterjesztése, de azt tartja, hogy az most nem időszerű. Háboru után kellene a választóreformot megbeszélni, hiszen a hazatért katonáknak ugyis kell valamit adni és mit adunk majd nekik akkor, ha már most megadjuk a választójogot. A munkapárt mindenben támogatja, a kérdésben is Tisza István grótot.

Bizony Ákos az országos függetlenségi és 48-as párt álláspontját fejt ki. A választójog kiterjesztése az ország függetlenségének kritériuma.

Szünet után Bizony Ákos folytatja beszédét és kijelenti, hogy ragaszkodik az önálló vámtarülethez és hadsereghez.

Simon Elemér a katonafisztek fizetésének felemelését sürgeti.

Náray Lajos közlélemezési kérdésekről beszél. Szükséges a buza árának felemelése, azonban a kenyérlisz árának megtartását szükségesnek tartja. Így kívánja a gazdákat a többtermelésre sarkalni. Helyteleníti a fejkvóta leszállítását. Ellenvetéseit nem pártiszemponthól teszi, mert azok a lét és nemlét kérdésével függenek össze. A javaslatot elfogadja.

Szünet után Niamessy Mihály a tulterhelt, közigazgatási tisztviselők érdekében szólal fel. Lehetetlenül túlhalmozzák őket rendeletekkel. Birálja a kormány programját, majd beszél a nemzetiségi kérdésről és sürgeti a közigazgatás államosítását.

Ezután a holnapi ülés napi rendjét állapították meg és áttértek az interpellációkra.

Fényes László a cenzura kezelése miatt interpellálta a kormányt és támadta Vázsonyit. Két, konkrét esetet hoz fel. Nemrég a Neues Pester Journal az újdonság rovatában kritizálta Vázsonyi személyét. A lapot a cenzura elkobozta. Másnap a lap előzetőinek tudtára akarta adni, hogy miért nem kaptak lapot. A cenzura nem engedte meg a hír közlését. Nem akar arról beszélni, hogy Vázsonyi miket ízen a lapoknak, mert nem akar pletykákat terjesztetni, azonban a király-fogásról mondott szavait hajlandó bizonyítékokkal is igazolni és bizonyítékait előterjesztetni. A budapesti újságírók egyesülete kommunikét akart közzétenni gyűléséről, melyen a cenzurával akartak foglalkozni. Ezt a kommunikét is betiltotta a cenzura. Ebben Vázsonyi érintve volt és ezt tudta.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszlott az interpellációra. A cenzura a demokráciával nem azonos. Veszélyes áramlatok kisértének a cenzura támadásának örve alatt. Vázsonyi személyét a cenzurával kapcsolatban támadják. Fényes vádjá a denunciació jellegét viseli magán. Vázsonyi nem gáncsol, dicséretet érdemel.

Szász Zsombor követeli, hogy a Romániával kezdendő béketárgyalásokra erdélyi magyar embert is küldjenek ki, aki a magyar érdekeket képviselje.

Wekerle miniszterelnök azt feleli, hogy a Romániával kezdődő, esetleges béketárgyalásokon négy szempontra kell figyelemmel lenni: 1. a védelmi, 2. a gazdasági, 3. a közlekedési szempontokra és 4. a beavatkozás kizárására. Furcsa volna, ha erdélyi ember részvételére lenne szükség a béketárgyalásokon. Ez magyar és nem erdélyi kérdés. Magyarországot a magyar kormány képviseli. Kéri válasza tudomásul vételét.

Laehne Hugó a tatrai fürdők ügyében interpellál és támadja Dobay István kormánybiztost.

Szterényi József kereskedelemügyi miniszter nyomban válaszlott, melyet tudomásul vettek, mire az ülés véget ért.

Shakespeare költészete.

Oláh Gábor a Népszertő Főiskolai Tanfolyamon. — Felülfizetések.

A vármegyeház dísztermében tegnap folytatta Oláh Gábor megkapóan szép előadását Shakespeare költészetéről.

Shakespeare regényes színműveit — mondotta — mai szemmel dramatizált meséknek nézzük; a földrajzi valószínűség naiv módon mosódik el a népi felfogás mesészerű korlátatlanságában. Az események is meglepetések, kalandok fordulóján jutnak el a megoldásig. A költő mintegy új mythológiát teremt részint mesei, részint régi hitregei elemekből. A cselekvény, éppen az érdekkeltés céljából, bonyolult; kettős, hármas, sőt négyes fonózással alakul, míg a főágba nem szakad a többi mellékág is. Itt már nemesak szerelem a darabok mozgatója, hanem: bosszuvágy, féltékenység, irigység és gonoszság. Egy-egy színű nagy időt ölel magába; hatalmas szerepek megöregednek a darab végére. Shakespeare vigjátékbeli optimistikus világfelfogására már itt árnyék esik; bünt és bűnös embereket is rajzol. Kiemelő ellentétül a legfeszitább és leggyönyögbb leányoknak egész csapatát lépteti föl, akiknek jósága és önfeláldozása vízi szerencsés fordulóra a történetet. Itt szólal meg Shakespeare igazi, tragikus hangja először; Shylock-kal megjelenik az első nagy alak, akit hatalmas szenvedély sodor tragikus tetőjére. A képzelet még gazdagabb és játékosabb, mint a vigjátékban.

Három legszebbik regényes színműve: a Szent-Iván éji álom, a Téli rege és a Vihar. A Szent-Iván éji álom a tündériesség és a vas-kos földiségnek bravuros keveredése; olyan, mint egy üde Böcklini kép. A játszi, gyors Puck tündér alakjában mintha Shakespeare fantáziája volna megtestestítve. A Téli rege a féltékenység tragédiájának indul, de a Hermione királyné gyönyörű alakja édes-bus mesévé változtatja, amely a megértő boldogság drága végso jelenetével a költészet legfeszitább régiójába emelkedik. A Vihar: Shakespeare hatyudala, bucsuja a szinpad regényes világtól, mikor leteszi büvészpálcaját és elbocsátja a hatalmától leigézett szellemeket. Utolsó nőalakja, Miranda, mint egy Botticelli-kép, az ifjúság ártatlan bajával andalít el bennünket. A költő, pályája végén, áttekintve az emberi életet, álomnak látja azt: „Olyanok vagyunk mi is, mint az álnok anyaga; kurta életünk keretje: álom.”

A hatalmas dísztermet zsufolásig megtöltő közönség nagy élvezettel hallgatta a költői szépséggel megírt és pompás lendülettel megtartott előadást.

Ma, csütörtökön, a Vörös-kereszt egyesület hangversenyére tekintettel Csűrös Terenc előadása elmarad; azt március 2-án fogja megtartani. Pénteken és szombaton Kun Béla egyetemi tanár ad elő az egyházak autonómiájáról.

A N. F. T. rendező bizottsága köszönettel nyugtáza a következő további felülfizetéseket: A 16. honvéd huszárezred és Lőfkovits Artur 20—20 K, Aranyi Árpád, dr. Bacsó Dezső, Kondor Mihály, Oláh Gábor és Wesszprémy Zoltán 10—10 K. — A Szurmay Sándor alapra tehát a már kimutatott összeggel együtt eddig 250 K, a harctérről visszatérő egyetemi hallgatók segélyalapja javára pedig 248 K-t fordítunk.

A jövedelmi adó kézikönyve 3.— Az árdragító visszaélésekről szóló törvény a gyakorlatban 5.—, kaphatók Antalffyánál, Szent Anna-u. 13.

<p>APOLLO</p> <p>színmű</p> <p>Ma.</p> <p>Csütörtök</p> <p>Előadások 5, 7 és 9 órákor.</p>	<p>Henny Porten</p> <p>főszereplésével.</p>
	<p>A királynő férje</p> <p>vigjáték 3 felvonásban.</p> <p>ERNA MORENA főszereplésével.</p> <p>SYBILL</p> <p>dramma 3 felvonásban.</p>

<p>URANIA</p> <p>színmű</p> <p>Ma.</p> <p>Csütörtök</p> <p>Előadások 5, 7 és 9 órákor.</p>	<p>A tűz</p> <p>dramma 4 felvonásban.</p> <p>Rendező: Deesi Alfréd.</p> <p>Főszereplők: Turán Gusztáv, Kornay Richárd, Péterdy Klára, Hollay K.</p>
---	--

